

SLOVENEK

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6.50
za en mesec " " " 2.20
za Nemčijo celoletno " 28.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravi prejeman mesečno K 1.50

Inserati:

Enostolpna petivrstica (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna petivrstica (72 mm)
30 vinarjev

Izhaja:

vsak dan, izvenem nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Opravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 28.511. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Koroški deželni kulturni svet.

Stojimo pred ustanovitvijo koroškega deželnega kulturnega sveta. Slovenska javnost nima niti pojma, kako hude posledice bo ta ustanova imela za koroške Slovence. Hočem torej zadevo malo pojasniti.

Slovenci, ki tvorijo tretjino prebivalstva v koroški deželi in sicer pred vsem poljedelskega prebivalstva, ne bodo imeli v deželnem kulturnem svetu nobenega zastopnika! Še več! Slovence niti ne bo mogoče posluževati se dobrot deželnega kulturnega sveta, ustanavljati podružnice, truditi se, da bi prišli v kakšnem okrajnem zastopu do večine itd. Oni so povsod od začetka izključeni. Še več! Kulturni svet bodo imeli v rokah po slovenskih krajih samo najhujši nemškutarji, ki bodo razpolagali z vsemi podporami in dobrotami. Vse gospodarsko delovanje na Koroškem bo sedaj osredotočeno v nemškem kulturnem svetu, in ta kulturni svet bo izključno organizacija Súdmarke in Volksrata.

Ustanovitev deželnega kulturnega sveta na Koroškem pomeni torej popolno gospodarsko zaslužnje slovenskega prebivalstva od nemškonacionalne deželne večine in od posameznih nemških magnatov in slovenskih odpadnikov, ki žive med Slovenci. To hočem dokazati.

1. Slovenci ne morejo pod nobenim pogojem priti v kulturni svet, da, niti v okrajne zastope deželnega kulturnega sveta nimajo odprte poti.

V deželnem kulturnem svetu bodo sedeli:

- Zastopniki vlade, ki bodo seveda Nemci;
- zastopniki deželnega odbora, ki bodo nemški nacionalci;
- zastopniki okrajnih odborov deželnega kulturnega sveta;
- zastopniki posameznih gospodarskih organizacij na Koroškem, katere lahko deželni kulturni svet pokliče v svojo družbo po lastni volji in kolikor hoče. Imenovani bodo torej izključno Nemci, ker nemško-nacionalna večina gotovo ne bo hotela poklicati nobenega Slovenca. Prisiliti jih k temu pa ne bo mogoče.

Vprašanje je samo še, če bi mogel priti kak Slovenec v deželni kulturni svet kot odposlanec okrajnega odbora? Ali bi mogli torej Slovenci dobiti več-

no v kakšnem okrajnem zastopu? To je čisto izključeno in sicer za vedno. Zakaj?

Sedaj se že obstoječe podružnice Kmetijske družbe konstituirajo kot podružnice deželnega kulturnega sveta. Ze obstoječe podružnice so pa po veliki večini v rokah odpadnikov in nemških nacionalcev ter glavna sredstva germanizacije.

Nove podružnice ustanavlja deželni kulturni svet sam v sporazumu z najboljšimi gospodarji dotičnega kraja. Tako stoji v pravilih. Ker bo pa večina deželnega kulturnega sveta nemško-nacionalna, bo ustanavljala nove podružnice v sporazumu z glavnimi nemškutarji, krčmarji, tovarnarji, uradniki, kmečkimi ponemčenimi magnati. Vsacega nemškutarja bodo proglasili za gospodarja (Landwirt) Slovenca pa vsacega za kmeta (Bauer) in potem bodo delali samo v zvezi s temi gospodarji. Slovenci torej ne bodo imeli nobene možnosti iz lastne inicijative ustanavljati podružnice Slovencev bo pa tudi le v jako majhnem številu mogoče priti do besede.

Deželni kulturni svet bo ustanavljal podružnice, kakor bo sam hotel. Ustanavljal jih bo torej izključno po nemških in nemškutarjskih krajih, po slovenskih pa malo ali nič. V pravilih stoji, da se v vsaki občini lahko ustanovi podružnica kulturnega sveta, ne pa, da se v vsaki občini mora ustanoviti. Dalje lahko deželni kulturni svet ustanovi več podružnic v eni občini.

Ako je torej občina velika in pretežno slovenska, samo dvoje vasi v nji pa nemškutarjskih ali nemških bodo ustanovili za vsako nemško vas eno podružnico, za ves ostali kraj pa tudi eno. Več slovenskih občin bodo skupaj zbili v eno podružnico, nemške občine pa razdelili v več podružnic. Na ta način ne bodo Slovenci v nobenem okraju nikdar prišli do večine.

V začetku torej Slovenci ne bodo imeli skoraj nobenih podružnic, ker je Kmetijska družba v rokah najzagriženjših nemškutarjev, pozneje jih ne bodo mogli ustanovljati, ker bo to odvisno od nemškega deželnega kulturnega sveta. Vprašanje bi samo še bilo, če bi si Slovenci zamogli priboriti kakšno podružnico od nemškutarjev? Toda tudi za to je že preskrbljeno. Poleg raznih drugih kljuk je tudi določba v pravilih, da se volitve v podružnicah vrše v vseh šest let. Trajalo bi torej nekaj desetletij, predno bi si Slovenci priborili večje število podružnic.

2. Deželni kulturni svet, njegovi okrajni zastopi in podružnice po občinah bodo sredstvo v rokah naših najhujših nasprotnikov.

Vsled določbe, da se podružnice ustanavljajo od deželnega kulturnega sveta v sporazumu z najboljšimi gospodarji dotičnega kraja, bodo od najhujših nemškutarjev odvisno, če se ustanove podružnice in oni bodo v njih gospodarili. Deželni svet se pač ne bo obračal na slovenske gospodarje, ampak na nemške in ponemčurjene kmečke magnate, birte in podobne ljudi. Samo ti bodo lahko ustanavljali podružnice in samo oni bodo v njih gospodarili.

3. S tem bo pa slovensko ljudstvo prišlo popolnoma pod vpliv in v odvisnost od teh ljudi. Oni bodo razpolagali z vsemi deželnimi in denarnimi sredstvi. Samo oni bodo odločali o vseh državnih in drugih podporah itd. Nobena gospodarska reč se ne bo mogla izvršiti brez njih. Ljudstvo bo moralo s tem dejstvom računati in se ne bo upalo upreti tem ljudem. Seveda se bo vse poslovanje vršilo v nemškem jeziku kar bo tudi jako pospeševalo nemškutarijo.

Deželni kulturni svet je torej nova in velika nevarnost za Slovence na Koroškem. Edino sredstvo bi bilo: krepko in široko razpredena zadružna organizacija, ki bi dajala ljudem več koristi, kakor bi je zamogel dajati deželni kulturni svet.

Državni zbor.

Delo ne gre naprej. Povsod dela vlada na to, da parlament živa delujejo. Naša vlada je pa skrajno potrpežljiva in kakor nekateri trde, precej komodna. Njena večina, sestavljena iz načelno si nasprotujočih strank, tudi nima tiste sile, ki bi vodila parlament do uspešnega dela. Opozicija pa končno tudi ni zato v zbornici, da bi ona reševala državo, da je ravno opozicija že večkrat v zadevah, ki se tičejo velike državne koristi, rešila ugled države in po zaslugi naših poslancev v zbornici s poslovniškovo izpremembo spravila s sveta lahko res malo duhovito obstrukcijo z nujnimi predlogi.

Vlada ne stori nič, da ojači svojo zelo slabo večino. Niti za to se ne zmeči, če ostane kdaj pri glasovanju slučajno v manjšini. Tolaži se v trenutkih poraza s frazo, češ, le slučajno smo propadli.

Vse to vpliva na zbornico tako, da delo ne gre naprej. Tiha obstrukcija pred vsem socialnih demokratov onemogočuje delo v obrambnem odseku, ki ni nikdar sklepčen, a tudi v proračunskem odseku, ki zdaj razpravlja o proračunu notarnjega ministrstva, delo ne gre naprej. V proračunskem odseku že izgleda, kakor da bi poslanci obstruirali. Govorniki se vpisujejo. Opozicijski govorniki sicer ne govore dolgo, a store vse, da se razprava zavlačuje. Vlada večina si ne upa niti predlagati, naj bi se razprava končala, ker je prešlaba in se boji, da jo preglasi opozicija.

Včeraj je bil dolgo nesklepčen puštični odsek. Ko se je le nabralo dovolj poslancev, je imela vladna večina pri nekem predlogu zgolj en glas večine.

Množe se glasovi, ki sodijo, da sedanjí parlament ne bo več dolgo zboroval, ker da ga namerava vlada razpustiti in razpisati nove volitve. Naše staljšče razadevno znamo: čim preje, tem bolje!

Poslanec Gostinčar v proračunskem odseku

V proračunskem odseku je poslanec Gostinčar dne 15. t. m. nastopil odločno proti zavlačevanju državnih podpor ter proti načinu poizvedovanja o nesrečah, prizadetih po uimah. Celo leto se prošnje in predlogi ne rešijo. Sedaj je čas setve in sadenja, ljudje nimajo semen, posebno krompirja, in vendar se nič ne stori. Poizvedovanje je šikana županstev in prebivalstva. Popisati se mora vse gospodarsko stanje, kar napravi županstvu ogromno dela in sitnosti.

Protestiral je nadalje proti temu, da zavarovalnica proti nezgodam v Gradcu, ki obsega nad pol milijona Slovencev, zaračunava prestave slovenskih vlog zavarovancem. Saj se dobe vendar slovenski uradniki. Uradi so sploh prepočasni in preobloženi z delom, ker se preveč piše in ne nosi nihče odgovornosti. Vloge se dostikrat neprimerno zavlačujejo, ker morajo iz urada v urad.

Policija v Trstu naj tudi lepše ravna s slovenskimi služkinjami, ne zapira naj jih za malenkosti, ako katera pravočasno ne vstopi v službo ali ako iz raznih razlogov izstopi iz službe brez odpovedi. Ako je pa treba katero kaznovati, potem naj poštenih deklet ne zapirajo skupaj s prostitutkami.

Glede ljudskega štetja izjavi, da se pridruži predlogu dr. Korošca, da postavka za štetje v znesku 590.000 kron

LISTEK.

Invalidova povest.

Po francoskem izvirniku. — Leo Fatur.

Po bitki pri Calambozo je bil prav židane volje, ker je premagal dvakrat večjo špansko vojsko. Pripeljejo preden ujetega častnika. Ujetnik je vedel, da mora umreti, da ima Paez rabeljna, nazival ga je svojega poslovodjo, vedno v bližini. Ko pa je videl dobro razpoloženje generalovo, se je predrznil, da ga je prosil milosti. Mi smo pričakovali, da se raztogoti Paez in opsuje Španca — a nasmehnil se je dobrodušno: »Dobro. Vaše življenje naj bo v nogah vašega konja. Naredimo stavo: Jezdite do listega drevesa — ko pridete tja — zapodite konja v skok, in, če pridete do gozda, predno vas dohitim jaz — potem se pohvalite, da ste prvi Španec katerega je poklonil Paez življenje.« — Tako govoreč je pokazal general na drevo v bližini tristo korakov; na gozd, čigar začetek je robil v daljavi široko prerjjo. Častnik je ponudbo sprejel veselo. Tristo konjskih skokov pred generalom — morda dobi stavo — in če ne, saj ne umrje od rabeljnove roke. — Začela se je igra, katero ie spremljalo na tisoče

željnih oči. Rečem, da bi bila taka predstava vredna vstopnine, koliko bolj zanimiva je bila kakor ples v šatelju, ali petelinji boj. — Španec je jezdit do drevesa — se ozrl na Paezovo sulico, se prekrizal in oddirjal. Revež! Samo par sekund — in generalov konj je stal ob njemu — trideset čevljev dolga sulica je šegotala ujetnikova rebra. Španec je bil res pogumen mož. Skočil je raz konja in rekel prostodušno groznomu: »General! Vi ste plemenit mož in se ne bodete okoristili na nizek način: Moj konj je spehan, vaš je odpočit. Menjajva general, poskusiva še enkrat in vaša zmaga bo še bolj sijajna.« — Paez se je zakrohotal in rekel laskavo: »Naj bo! Ali drugi poskus je zadnji.« — »Sprejeto!« je zaklical Španec, kakor da se gre za navadno stavo in oddirjal. Jezdit je res dobro. A zaman si je laskal bedak, da uteče prerijskemu jahaču. On ni vedel, da zna iskresati Paez iskre ne samo iz ljudi — ko je pognal konja je zakričal tako besno, da je menila mrha gotovo, da ji sedi v zatilniku najmanj dvanajst leopardov. Kakor veter je letel jezdec za jezdecem. Ze se je bližal Španec gozdu, že se je razveselil in oddahnil v misli, da se reši — kar priletel sulica — do nas je prišel Paezov glasni krohoh: »Aha kapetan — imam vas!« — Take so bile Paezove šale in ta ni bila

še najhujša, saj ni bil general vedno tako dobre volje. V bitki pri Ortezu so se držali Paezovi konjeniki dobro kakor vedno, Bolivarjevo pehoto pa so odbili Španci. Paez je moral varovati odhod pehote. Vrgel se je »a la Murat«, na sovražne vrste in prebodel štirideset mož. Ko so bili Bolivarjevi pešci na varnem, se je vrgel Paez v travo, se je metal, valjal in tulil ves penast od jeze. Predren prijatelj se mu je bližal — prebodla ga je sulica. Kljub temu in kljub svarjenju domačinov se je bližal besnečemu angleški polkovnik, vodja legije inozemcev, in mu vliil klobuk mrzle vode v obraz. Paez se je umiril in je podaril drznemu možu tri lepe konje in sulico s katero je umiril malo prej enoinštirideset mož. — Tak je bil Murat novega Napoleona in strašno je postalo njegovo ime Špancem. Sklenili so, da se ga rešijo z zvijačo, ker mu niso mogli v boju do živega, a da dobe voditelja, bi razkropili lahko ves polk njegov, to je jasno. Paez je bil iz mesta Barina, iz bogate hiše. Tačas ko se je bojeval z gospodarji Columbijce, z oholimi Španci, je umrla v Barinu Paezova mati in mu je zapustila veliko dedščino. Španci so se domislili, kako bi dobili nevarnega upornika v svojo oblast. Barinski guverner razglasi splošno in popolno pomiloščenje onim upornikom,

ki bi želeli vrniti se in se polastiti zopet svojega premoženja. Ne vem, če je slutil Paez prevaro ali ne — no odpravil se je z malim spremstvom, ki je moralo odložiti pri mestnih vratih orožje in obljubiti, da ne bodo kalili miru. Tako je prišel Paez na dobrem konju, toda brez orožja v mesto, njegovi prijatelji so ga sprejeli z veseljem, in ga oborožili naglo. Guverner je imel nakano, da pusti prijete Paeza, kadar pride k njemu zaradi prevzetja dedščine. Prišel je Paez, a z njim množica njegovih prijateljev. Španska posadka se je bila nabrala pred guvernerjevo hišo in je zahtevala Paezovo glavo. Guverner bi bil rad — toda grozdje je bilo prekislo . . . Paez je zahteval od guvernerja da se drži dane besede, obljubil mu je Španec, toda pod pogojem, da ne izziva Paez in se ne izpostavlja. Oborožen bi sploh ne smel hoditi po ulicah. — Paez se je šetal ponosno po Barinu — guverner je postavil vojake v njegovo hišo. Paez jih je vrgel po hudem boju iz hiše, toda ponoči so se vrnili v večjem številu, premagali Paeza in ga vrgli v ječo. »Jutri nastopiš ti in tvoji prijatelji pot v pekel.« se mu obljubili.

(Dalje.)

trta, ker se falsifikacije ne plačujejo. Ljudsko štetje je potvara in naravnost sleparija, ki so jo podpirali tudi vladni organi. V Kočevju na Kranjskem je izginilo kar okoli 700 rudarjev, kaj se je godilo drugodi, je nepopisno. Na Koroškem nam je vlada skrajno nepravilna. Prepovedala je celo zborovanje, na katerem se je predavalo o kugi alkoholizma. Seveda je bila povod temu živinska bolezen, ki je pa bila nevarna le v prvem nadstropju in le v Slovenem. Pozivlje vlado, da se ozira na pritožbe in reši posebno podporne predloge ter stavi sledeči predlog:

C. kr. vlada se nujno pozivlja, prošnje in zadeve podporne poškodovanecem proti uimam hitreje reševati in podrejenim oblastim podati tozadevna navodila.

Notranji minister o položaju.

Notranji minister Wickenburg je včeraj v proračunskem odseku izjavil, da predloži zbornici v najkrajšem času predloge za reformo uprave. Naglašal je nadalje, da se bo moralo pri prihodnjem ljudskem štetju natančno presoditi, če ne bo kazalo izpremeniti rubrike o občevalnem jeziku. Nadalje je poročal o korakih vlade proti epidemijam. Končno je naznanil, da namerala vlada pomnožiti okrajna glavarstva.

Govorili so včeraj v proračunskem odseku Vuković, Malik, Pacher, Diamand, d'Elvert, Wolf, Starzynski, Beer, Conci in Nömeč.

Finančni odsek.

V finančnem odseku je včeraj finančni minister zahteval, naj se kmalu reši predloga o povišanju osebne dohodnine in davka na zganje. Davek na dedščino naj bi se izvedel, ko se rešita navedeni predlogi. Finančni minister je izjavil, da bi odpadlo na dežele 40 milijonov, če se poviša davek na zganje na 150 kron pri hektolitr. Poljaki so naglašali, da bi dobile dežele premalo.

Važno za rudarje. — Domača industrija.

Socialno politični odsek je včeraj razpravljaval o pododsekovem poročilu glede na izplačevanje plač rudarjem. Načelno se je sklenilo, naj se izplačujejo rudarske vsakih 14 dni. Poslanec Čingr je naznanil svoj manjšinski predlog, da se uvede izplačevanje vsakih osem dni. Nato so razpravljali o predlogu Smitke, po katerem naj bi se postavno vredila domača industrija. Po temeljiti razpravi so odklonili Smitkov predlog, ki poziva vlado, naj prepove tako domače delo, kjer delajo predvsem otroci.

Bančni odsek

Je imel včeraj sejo, v kateri je poslanec dr. Ivan Susteršič izjavil, da bi bolj koristila avstrijskim koristim avstrijska državna banka, ker se skupna banka praktično vedno v prvi vrsti ozira na ograde narodnogospodarske koristi. Izjavi, da bo glasoval za proporcionalno zastopstvo v glavnem svetu skupne banke. Bienenherz je z zadovoljstvom konstatiral, ker se je obdržala organizacija skupne banke.

Seja skupnega češkega državnozbornskega kluba.

»Narodni Listy« poročajo, da je sklicana plenarna seja skupnega češkega državnozbornskega kluba na dan 22. t. m. popoldne.

Sprejem škola mons. dr. Andreja Karlina.

Trst, 15. t. m.

Z dopoldanskim brzovlakom državne železnice je prispel 15. t. m. novoimenovani tržaško-koperski škof prevz. gospod dr. Andrej Karlin v spremstvu stolnih vikarjev č. gg. dra. Mecchia in Justa Buttignoni, katera sta šla visokemu cerkvenemu knezu nasproti do Gorice.

Na kolodvoru so se nahajali: Ekscelexca c. kr. namestnik princ Hohenlohe, župan dr. Valerio, predsednik višjega deželnega sodišča Jacopig, predsednik pomorske oblasti Delles, vojaški postajni poveljnik kontraadmiral vitez pl. Kohem, c. kr. namestniški svetnik, dvorni svetnik Fabiani, finančni ravnatelj dr. baron Kober, predstojnik poštnega in brzovjavnega ravnateljstva dvorni svetnik Pattav, policijski ravnatelj dvorni svetnik dr. pl. Manussi, ravnatelj drž. železnice dvorni svetnik Galambos, predsednik dež. sodišča Milovčič, višji deželni pravdnik dvorni svetnik dr. Chersich, polkovnik poveljnik polkovnik Hubl, predsednik trg. in pom. sodišča Marcolini, finančni nadsvetnik dr. Marinich, prvi državni pravdnik dr. pl. Zencovich, več častnikov, zastopnikov korporacij in društev ter mnogobrojne druge osebe pod vodstvom stolnega prošta g. mons. dr. Petronio.

Ko je škof zapustil vlak, ga je pozdravil cesar. kralj, namestnik Ekscelexca princ Hohenlohe došlega ter mu predstavil navzoče.

Prevzvišeni se je na to odpeljal v galavozu, v kojega sta prisledla gg. monsignor dr. Petronio in župan dr. Valerio, v škofjivo.

Zdravniški vestnik.

O cepljenju. V nemškem državnem zboru je profesor dr. Fassbender, medicinec, predlagal glede na velik odpor zoper cepljenje v ljudstvu, ki je na Nemškem obligatorično (v Avstriji ni nobene postave, ki bi silila ljudi, da se morajo cepiti, pač pa je indirektna sila pri šolskih otrocih in vojaki), da se 1.) skliče posebna komisija, sestavljena po izvedencih medicinskih, in sicer tako iz takih, ki potrebuje cepljenja zagovarjajo, kakor iz onih, ki so mu nasprotni, 2.) da ta komisija vnovič preišče, ima li cepljenje res kakšen vpliv na pojemanje epidemije koz, in če ga ima, kakšen, 3.) naj se nepristransko preišče, je li potom cepljenja mogoče prenesti nevarne bolezni na cepljenca, se li to dejansko tudi zgodi in se li pojavijo kakšni drugi zdravju škodljivi pojavi pri cepljenju. Pri debati, ki se je o tem predlogu razvila, se je nekaj zdravnikov poslancev zavzelo za cepljenje, nekaj pa proti. Slednji so zastopali mnenje, da epidemija koz ni ponehala vsled cepljenja, ampak vsled drugih vzrokov, splošnega izboljšanja higijeničnih razmer in da je pojav ponehanja koz analogen ponehanju tudi pri drugih epidemijah po znanem zakonu valovanja. Povdarjati je treba, da so na obeh straneh govorili sami strokovnjaki. Zlasti je naglašal potrebo, da se ta stvar natančno preišče, v se učilski profesor dr. Sticker v Bonnu, ki je znan raziskovalec epidemij in velika avtoriteta na tem polju. Predlog dr. Fassbenderja je bil nato sprejet. Profesor dr. Fassbender je naglašal, da njegov predlog ne meri naravnost proti cepljenju, ampak ima le namen znanstveno kolikormogoče eksaktno ugotoviti, je li cepljenje nujno potrebno, ali ni in kolik je njegov vpliv zoper epidemijo koz, ker so mnenja o tem še danes zelo različna, ne samo med laiki, ampak tudi med zdravniki.

Dnevne novice.

+ Volitev v kmečkih občinah sodnih okrajev Trebnje, Litijska, Višnjava, Radeče, Mokronog in Žužemberk se vrši 21. t. m. in ne 19. t. m., kakor se je izpčetka pomotoma poročalo. Volivci! Kot zavedni pristaši Slovenske Ljudske Stranke idite dne 21. t. m. na volišče in oddajte svoje glasove složno za kandidata S. L. S., ki je g. Ivan Vehovec, župan in posestnik v Žužemberku.

+ Poslanec dr. Ig. Žitnik, ki je bil pred mesecem na Dunaju nevarno zbolel, je že toliko okreval, da more iz postelje. Vendar je še toliko slab, da ne more odgovarjati na mnoga mu došla vprašanja in prošnje iz volivnega okraja in od drugod. Ko dovolj ozdravi, bo odgovoril vsem.

+ O sanaciji »Glavne posojilnice« v Ljubljani se je vršilo pri deželnem odboru v sredo, dne 15. t. m., posvetovanje, ki je trajalo dobri dve uri. Posvetovanje je vodil deželni glavar Fran pl. Šuklje. Udeležili so se ga zastopniki raznih korporacij, in sicer od deželnega odbora deželni odbornik dr. Lampe in zadr. komisar dr. Pogačnik, od deželne vlade c. kr. vladni svetnik Kremenšek, od mestne občine ljubljanske c. kr. vladni svetnik pl. Laschan in mestni knjigovodja Trdina, od odvetniške zbornice kranjske predsednik dr. Majaron, od trgovske in obrtne zbornice podpredsednik I. Kregar, od Zadr. zveze uradni ravnatelj G. Juro Rašica in od likvidacijskega odbora »Glavne posojilnice« njega načelnik c. kr. višje deželne sodnje svetnik Višnikar in dr. Oražem. Načelnik likvidacijskega odbora c. kr. višje deželne sodnje svetnik Višnikar je razložil sedanje stanje zadruge in dosevanje delovanje likvidacijskega odbora, nakar se je razvila živahna debata, v kateri se je vsestransko razmotrival vpliv poloma »Glavne posojilnice« in razmišljalo, kako naj se ublažijo njegove hude posledice na kredit ljubljanskega, oziroma kranjskega trga, kako naj se varujejo po možnosti upniki in člani posebno, da ne bodo prehudo prizadete nedolžne žrtve. Povdarjalo se je, da je treba čimprej pospešiti konec konkurza, pri tem pa seveda gledati na to, da ne bodo šle hipoteke za slepo ceno na prodaj. Soglasno se je izražala misel, da je neobhodno potrebno preprečiti paralelne eksekucije od strani upnikov in od strani likvidacijskega odbora, ker bi to imelo nedogledne posledice za člane zadruge. Razmotrivalo se je dalje, kako naj se uporabi od deželnega zbora deželnemu

odboru dovoljeni kredit in kako naj se pritegnejo k sodelovanju za asanacijo zadruge tudi drugi poklicani faktorji. Izrekla se je tudi misel, naj se osnuje konzorcij denarnih zavodov, ki bi izpeljal nameravano asanacijo tako, da ne bi gledal preveč na svoj dobiček, ampak se oziral tudi na prizadete nedolžne žrtve. Deželni glavar se je zahvalil zastopnikom udeleženih korporacij za udeležbo z obljubo, da bo deželni odbor storil vse, kar je v njegovi moči in pospešil pričetno asanačno akcijo.

+ Nelojalni Včerajšnji »Narod« je priobčil neko poročilo o posvetovanju, ki se je na povabilo deželnega glavarja vršilo v deželnem dvorcu o tem, kako oblažiti posledice poloma Glavne posojilnice. To se je zgodilo v kljub temu, da so se vsi udeležniki zavezali posvetovanje smatrati kot absolutno zaupno in da pride v javnost samo oficijelno poročilo, ki ga sestavi dr. Lampe in nadsvetnik Višnikar. Na svojo čast in poštenje so bili vsi vezani na molčečnost, a eden liberalnih članov je takoj vse gorko nesel v »Narod«. V takih razmerah se seveda vse neha! Če se pri liberalcu niti na častno besedo ne moreš zanesti, kako ž njim sodelovati? Samo za liberalce se gre pri tej zadevi, pa ne kaže liberalna stranka prav nobene resnosti.

+ Glavna posojilnica in koroška Centralna blagajna. Liberalci zlivajo golide gnojnice na »klerikalce« zaradi koroške Centralne blagajne, v isti sapi, ko zahtevajo od »klerikalcev«, da naj sanirajo Glavno posojilnico. A med koroško Centralno in liberalno Glavno je velik razloček. Na Koroškem je prišel v konkurz pač Kayser s svojimi podjetji, a konkurz Centralne blagajne so preprečili cerkveni krogi. Škofje in samostani so prevzeli poroštvo, da kmetje ničesa ne izgube. Pol milijona se je vlagateljem že izplačalo, kmalu se izplača zopet pol milijona kron. Liberalci konkurz Kayserjev nesramno izrabljajo. Vladajo pač turške razmere na Koroškem, kajti očitno se posestva Kayserjeva nalašč globoko pod ceno prodajajo, da bi bil primanjkljaj večji. Tako delajo »naprednjaki«, ko »klerikalci« žrtvujejo iz lastnega premoženja, da bi revni člani ne bi trpeli. Pri Glavni posojilnici v Ljubljani je pa položaj drugačen. Tu je goljufija vzrok poloma. Liberalna stranka je dolžna, da ona pokrije deficit ravnatoka, kakor so ga na Koroškem pokrili »klerikalci«. Pa niti eden liberalnih prvakov ni segel v svoj žep, ampak ravnodušno puste vse v konkurz, liberalni advokatje pa že kujejo tožbe in pripravljajo eksekucije, da se vse bliska! Na stotine pravnih bo nastalo iz konkurza Glavne posojilnice, v sto in stotisoče se bodo stroški množili, celo življenje bodo člani v neprestanih eksekucijah. Glejte, tako delajo pa liberalci!

+ Ogorčenju zoper tiskarno, ki tiska smrdljivo »Jutro«, daje izraza glasilo slovenskega krščanskega učiteljskega »Slovenski učitelj« v svoji pravkar objavljeni številki s temile besedami: »Ni čuda, da se naši klici na pomoč prezirajo, da naše prošnje tam v deželnem dvorcu romajo v zaprašene kote, če se ne samo poslanci, ampak celo preprosti ljudje zgražajo nad liberalnimi učiteljskimi magnati Jelenčevega kalibra, ki vodijo in upravljajo takozvano »Učiteljsko tiskarno« v Ljubljani. In zakaj? Znano je, da so se ti možakarji usužnjili neki frakciji svobodomiselnih mladikavcev in da jim tiskajo dnevnik, ki se ga v roke vzeti sramuje vsak količkaj dostojen človek. Po splošni sodbi treznih ljudi na slovanskem jugu ni bolj ostudnega lista kakor je dnevnik, ki vsako jutro zastruplja zlasti našo belo Ljubljano s svojimi umazanijami ter z otročje-smešnimi in zlobnimi napadi na vse, ki so mu na poti. »Učiteljska tiskarna«, ki so jo doslej podpirali po razmerah vsi sloji, se je po zaslugi zgoraj omenjenih učiteljev tako daleč ponižala, da je sokriva vsega pohujšanja in zla, ki ga provzročila in širi lista takozvanih mladincov. S tem si sami sebi kopljejo grob in pogin, za kar nam sicer ni žal, hudo nam pa je, da imamo v učiteljskem stanu ljudi, ki morajo radi njih trpeti vsi, osobito bedni, zraven pa nedolžni učitelji, predvsem pa učiteljice; zakaj dokler bodo dobro nagrajeni magnatje okrog »Učiteljske tiskarne« izzivali na ta način ljudsko nevoljo na ves učiteljski stan, bodo naše prošnje bolj ali manj brezuspešne.« — Kakor se vidi, je vse dostojne ljudi brez izjeme obšel stud pred kompanijo, ki kuži z »Jutrom« javnost. Temu primerna bo tudi reakcija zoper jutrovstvo!

+ Vzpor-dežela slovenskih Jutrovcev. Francija. Je pri letošnjem ljud-

skem štetju prišla zopet do najžalostnejših rezultatov. Dočim je bila Francija l. 1851. glede števila prebivavstva na drugem mestu med evropskim narodi, je danes na sedmem in h. čez deset let najbržeje že na osmem, ker jo bo Italija, ki je zdaj na tem mestu, prehitela. Od 11,315.000 rodil jih je 1,804.710, ki nimajo sploh ni otrok, in 2,966.171, ki imajo samo enega. In to spričo dejstva, da je materielni bogastvo v Franciji na najvišji stopnji v Evropi! Vzrok propadu ljudstva je jutrovska morala, ki jo zastopaj listi, na las podobni slovenskemu »Jutru«.

+ Umrla je v Krškem v visoki starosti blaga gospa Josipina Hočevnar, daleč okolu znana dobrotnica. S svojimi plemenitimi deli si je ohranila trajen spomin. Bodi ji seda Bog plačnik! — Pogreb bo v soboto dopoldne ob 11. uri.

— Mrtvega so našli 13. t. m. v globoki dragi pri Vinkovcu na poti iz Vinice proti Adlešičem Matijo Vardijana samca, bivšega krošnjarja, starega 81 in pol leta, iz Dolenjec hiš. št. 2. Šel je še v četrtek, 9. t. m. na Vinico kupiti obleko. Najbrž se je na Vinici nekoliko napil, na potu obnemogel, zaspal in ker so noči mrzle, zmrznil. Poleg njega so našli kupljene plače in suknjo. Pri sebi je imel tudi uro in 6 K denarja.

— Pogreb ustreljenega Orzana. Iz Gorice 14. t. m.: Danes dopoldne se je vršil pogreb enoletnega prostovoljca Orzana, ki ga je v soboto njegov tovariš v Gradcu ponesrečilo ustrelil. Pogreb je bil eden največjih, kar jih je zadnji čas bilo v Gorici. Udeležila se ga je velika množica meščanov, večinoma Italijanov, a tudi precej Slovencev. Z nesrečno družino vse sočustvuje.

— Ženske v hlačah v Gorici. V nedeljo je izredno velika množica ljudstva prišla opoldne h koncertu v Ljudski vrt; govorilo se je namreč, da pridejo h koncertu tudi štiri hlačarice. Nezadovoljni so ljudje odšli od godbe, ker ženskih hlač ni bilo; pač pa se ljudje oblegali vse trgovine, kjer so bili izpostavljeni modeli o novi noši.

— V varstvo naših planin. Prejel smo: Višavje Snežniškega ozemlja in Snežnik sam je v florističnem in botaničnem oziru prištejati med najbolj zanimive rastlinsko-geografske okraje na Kranjskem. V zadnjih letih so turisti te kraje vedno bolj obiskovali, kot gotovo nepotrebna, a tem bolj obžalovanja vredna posledica teh močnejših obiskov planin je vedno bolj in bolj se razširjajoče hlepenje obiskovalcev po prilastčevanju planinskih rastlin, ki se je žal v mnogih primerih izpremenilo v pravi vandalizem. Izruvali in raznesli so se celi nahrbtniki polni rastlin, osobito planik — večinoma tudi še s koreninami vred — da se potem v mnogih primerih prepuste uničenju ali kot neporabni zavržejo. Ako se temu ne odpmore, tedaj je v kratkem pričakovati, da posamezne vrste cvetlic, osobito planika, popolnoma izginejo iz Snežniškega ozemlja. Spričo tega smatra podpisani gozdarski in upravni urad zaradi obče koristi za svojo dolžnost, da ukrene vse potrebno proti temu in splošno razglasi, da se od sedaj nadalje more dovoljevati obisk Snežniškega ozemlja v vsi njegovi razsežnosti samo v spremstvu enega ali več graščinskih gozdnih čuvajev ali ako se vzame za to dovolilni list. Vsakega, ki bi ravnal proti temu, bodo zapriseženi gozdni čuvaji izgnali iz gozdnega in pogorskega ozemlja, ako treba, se bo dotični tudi kazenskopravno zasledoval. Tozadevna natančnejša pojasnila se dobe lahko tudi pri posameznih gozdarskih postajah ali pri podpisanim gozdarskem in upravnem uradu. — Kneza Schönburg-Waldenburg gozdarski in upravni urad Schneberg, pošta Stari trg pri Raketu na Kranjskem, dne 22. novembra 1910.

— V morje je padla prodajalka školjk Alojzija Mač. Mimoidoči pasantje so jo šli, nakar je bila prepepljena v bolnico.

— Št. Gotard pri Trojanah. Pri nas smo ustanovili živinorejsko zadrugo, ki je v resnici za naš živinorejski okraj velikega pomena, ker imajo ljudje po sebo veselo do lepe živine in so izurjeni živinski trgovci. Pozdravljamo to novo društvo tem veseleje, ker sprejemo devamo, kako kmeta dandanes edine gozd in živinoreja v teh naših krajih še ohranjuje. Polja ne moremo več tako koristno obdelovati, ker nas leto za letom zapuščajo najboljše delavske moči, zato pa se hočemo poprijeti bol. živinoreje, ki nam je v zadnjih sušnih letih tako opešala, da šteje skoro slednji hlev polovico manj živine, kot v normalnem stanju. Torej živinorejci le na noge! Ko počenja sedanja zaprti

nam hoče nova zadruga pokazati, kako je bila potrebna in kako hoče delovati v vaš prid nesebno. Drugače živimo v navadnem toku, le ta nesreča hripa nas pretresa in davi, ki pa se nismo kaj balj; a zdaj je jela kazati streje krepilje in imamo po njej že smrtne slučaje in nekaj bolnikov v veliki nevarnosti.

+ Shod. Ajdovska Kmečka zveza je v nedeljo 12. t. m. na Goričici imela svoj občni zbor. Zveza ima že okrog 100 članov. Za predsednika je bil zopet izvoljen delavni gosp. Leban iz Črnč. Zbor je pozdravil načrt finančnega ministra, da uvede davek na zganje in avtomobile. Protestira pa proti temu, da bi se uvedel nov davek na vino.

— Umrl je v Krškem včeraj gospod Božidar Znidaršič, davčni kontrolor v pokoj, v starosti 38 let. Služboval je v Novem mestu, Črnomlju, Kamniku in naposled v Krškem. Huda nevrastelnost ga je prisilila, da je pred tremi leti stopil v pokoj, in je bila tudi vzrok prezgodnji smrti. Blag mu spomin!

— Krajepisna imena. V tekočem letu so dozdaj izročili Matici Slovenski zbirke krajepisnih imen naslednji gospodje: Anton Možina, nadučitelj v Brju, Jos. Orel, nadučitelj v Prvačini, Iv. Kunc, nadučitelj v Ročinju (na Goriškem), Fr. Trošt, nadučitelj na Igu; dalje po g. prof. Šarabonu naslednji gg. dijaki novomeške gimnazije: Ant. Gnilovec, Jos. Kaporc, C. Cirman, Jos. Zupančič, Mat. Mrgolc iz VI. razreda, Mart Bukovec iz VII. razreda in po g. prof. dr. Zmavcu: Ferd. Prebil iz VIII. razreda I. gimnazije ljubljanske. Vsem imenovanim gospodom nabiralateljem izreka Matica Slovenska svojo najiskrenejšo zahvalo za izročene zbirke, kakor tudi gospodoma profesorjema za prijazno sodelovanje.

— Razne nezgode. Ključavničarskemu vajencu Janezu Rupretu je v delavnici v Domžalah pri delu odletelo železo na desno oko in mu ga nevarno poškodovalo. — Najemnik mlina Weith Tomaž iz Stude, se je doma iz nerodnosti obstrelil z Flobertovo puško v desno roko. — Boštjanu Kavčiču se je na potu na Poljšici spodrsnilo ter je tako nesrečno padel, da si je zlomil desno roko. — 6 let stari deček gostaški sin se je doma v Idrijskem Logu na peči igral s pipcem in se je pri tem dregnil v levo oko. — Tesarski vajenc Janez Zlobec je popravil streho Dreheve šupe na Marostu. Pri tem je pa padel in si pohabil obe nogi. — Posestnice hči, Ivana Kramar iz Studenca je doma v sobi hotela nasaditi z roga sneti nož, a se je sunila v desno oko in si ga nevarno poškodovala.

Železniška nesreča na Bohinjski Beli.

Ravnateljstvo državnih železnic v Trstu poroča 15. t. m. o železniški nesreči pri bohinjskem predoru sledeče: Tovorni vlak št. 74 je peljal ob 11. uri 24 minut ponoči z devetminutno zamudo s postaje Bohinjska Bela. Pri premikalkih pa je vsled močno zapadlega snega skočilo s tira 7 praznih vagonov in 1 premogov voz, vsled česar je bil zastavljen kurentni tir. Dva žel. uslužbenca sta bila lahko rajena. Osebn. poštni in blagovni promet je oviran, ker se mora na mestu nesreče prestopati in blago prenašati v drug vlak. Tovorni promet je ustavljen za približno 18 ur. Železniški promet se bo danes zvečer bržkone zopet popolnoma redno vršil. — Nadalje pa se zopet poroča, da se je reden promet začel zopet s tovornim vlakom št. 507.

O nesreči smo dobili iz Bohinja še sledeče poročilo: Ko je sinoči okrog 11. ure zapuščal tovorni vlak postajo Bohinjsko Belo, da vozi proti Jesenicam, se je iz dosedaj neznanega vzroka razdelil vlak v dva dela in je druga polovica, ki jo je tiščala zadaj pripeta lokomotiva naprej, s precejšnjo silo zavozila v prvo polovico vlaka, ki je vozila počasneje. Vozovi, ki so zadeli skupaj, so v pravem pomenu besede zdrobljeni, poškodovanih je pa tudi drugih vozov veliko. Nezgoda se je zgodila ravno pred čuvajnico ob premikalniku in si je službujoči čuvaj V. Stare le z držnim skokom rešil življenje. Izdatno poškodovan, hvala Bogu, ni nihče. — Promet trpi veliko in morajo, ker stoji ponesrečeni vlak ravno ob premikalniku, tako da je prevoz preko postaje nemogoč, potniki osebnih in brzovlakov izstopati ter peš iti preko belanske postaje, da na drugi strani kolodvora zasedejo pripravljene vozove ter morejo nadaljevati vožnjo proti Jesenicam ali Goriči. Ker je ravno to načrto snežilo prav močno ter je padlo snega skoro za meter visoko, je to za potujoče občinstvo toliko hujše. Škode je, kakor se poroča, okolu stotisoč kron.

Izpred sodišča.

Napad iz zasede. Letos na Novega leta dan popoldne je prišlo več fantov iz Pšajnovice vasovat v Gabrovico. Tu so pili pri posestniku Antonu Antoninu in Jakobu Pogačarju. Tem fantom se je tudi pridružil Matija Slapar, 20-letni sin posestnika iz Gabrovice. Ker je pa na sluhu kot pretepač in sitnež, zato so ga drugi fantje prezirali. To vedenje fantov je Slaparja silno jezilo, zato se je že pri Antoninu oborožil z vilami, katere mu je pa gospodar vzel in jih skrnil. Ko so fantje skupno odšli, napadel jih je obdolženec s težko sekuro iz zasede. Najpreje je udaril Cirila Zavrbiča na čelo, da je takoj padel, kajti zadobil je udrtno čelnico, nato je udaril Antona Gerbeca enkrat po glavi in enkrat po levi roki, kateremu je presekal temenico. Mahnil je tudi po Francetu Pestotniku, katerega je le površno na hrbet zadel, ne da bi ga bil poškodoval. Slapar se je jako nerodno zagovarjal z nekakim silobranom, češ, da je bil od fantov napaden, kar pa je izmišljeno, kajti vsi fantje so enakomerno prčali, da jih je obdolženec naskočil brez kakega povoda. Sedaj bo imel dovolj časa za premišljevanje o svojem skrajno surovem postopanju, ker ga je sodišče obsodilo na 14 mesecev težke ječe.

EVROPSKI ŠKANDAL.

Minister grof Khuen Hedervary je brzojavno pozval szatmarskega podžupana, naj takoj razdeli svojcem okoliških žrtv nabranih 150.000 kron. Khuen Hedervary je označil postopanje, ker niso razdelili teh 150.000 kron, za evropski škandal. Odbor je bil sedemnajstkrat pozvan, naj razdeli darove, a ni niti enkrat odgovoril. Khuen Hedervary je izjavil, da škandal ne bo zakril, marveč krivce izročil javnosti.

LETOŠNJE CESARSKE VAJE

se bodo vršile na Zgornjem Ogrskem. Kakor znano, so morali zaradi bolezni konj lani cesarske vaje odpovedati. Cesar se nastani v Felső-Viszköszu, vodstvo vaj pa pod poveljstvom prestolonaslednika Franc Ferdinanda v Sztopok. Cesarske vaje bodo trajale štiri dni in se bodo vršile po 10. septembru. Večje orožne vaje bodo tudi na Hrvaškem.

NARODNI SPOR V BOSANSKO-HERCEGOVSKEM SABORU.

Hrvaški in mohamedanski klub sta sklenila, da naj se še v tem zasedanju obravnava dr. Mandićev jezikovni predlog, pred agrarno razpravo. Mandić zahteva, naj se kot uradni jezik uvede hrvaščina ali srbščina in ne kakor dozdaj: srbo-hrvaški uradno ustvarjeni jezik. Srbi napovedujejo, da hočejo brezpogojno preprečiti, da se sprejme Mandićev predlog. Nadalje se določa, da se morajo v dveh letih naučiti vsi uradniki deželnega jezika.

ABDUL HAMID ZBLAZNEL.

Odstavljeni turški sultan Abdul Hamid je zblaznel. Razbijal je pohišstvo. Morali so ga obleči v prisilni jopič.

VOLITVE NA PORTUGALSKEM

v državni zbor bodo tajne in direktne.

ODPRAVA SMRTNE KAZNI NA PORTUGALSKEM.

Portugalski ministrski svet pripravlja postavo, ki odpravlja smrtno kazen.

RUSIJA GROZI KITAJSKI.

Rusija je Kitajski vposlala novo noto, ki grozi Kitajski s težkimi posledicami, če se ne uda. Ultimata še niso vročili. Kitajci že mobilizirajo svojo armado.

Štajerske novice.

š Celjske liberalne vrste so vedno redkejše. Radi fallitnega celjskega gospodarstva pri vseh podjetjih, ki jih je vzel mladoliberalizem v svojo režijo, odpadajo vedno zavod za zavodom od Celja proč. Pretečeno nedeljo, 12. marca, je sklenila odstopiti od celjske Zadržne zveze in pristopiti k ljubljanski, posojilnica v Dramljah pri Sv. Juriju ob južni železnici. Ta zavod je eden zelo lepo razvitih; trezno misleči možje so spoznali, da celjska tla niso varna. Nazadnje bo podobna celjska Zveza potopljeni ladji.

š Poulična železnica v Mariboru Načrt za električni tramvaj v Mariboru je že izgotovljen. Glavne črte te železnice bodo: od glavnega kolodvora juž. železnice po Tegetthoffovi ulici skozi Viktoringovo ulico na Glavni trg ter čez novi dravski most na koroški kolodvor. Od koroškega kolodvora bo potegnjena proga skozi Studence proti

Lembahu. Pri dravskem mostu pa se bo odcepil del proge skozi Tržaško cesto v Radvanje. Z Glavnega trga bo napeljana železnica tudi po Koroški cesti proti Kamnici, tudi skozi Melje proti St. Petru do mestne meje bo vodila železnica. Od glavnega kolodvora pa bo šel del proge do Dervušekove opekarne v Leitersbergu. Ta tramvaj bo gotov baje leta 1914.; če se ne bo mariborsko gospodarstvo poprej zrušilo!

Koroške novice.

k Porotna obravnava Kaiser — Paiese je pričela pred celovškimi porotniki danes in bo trajala tri dni. Monsig. Kaiser se počuti v zaporu menda jako dobro. Je lepo rejen, nosi lepo, črno brado in se mu nič ne pozna, da je bil kedaj duhovnik. Svoje pruske drznosti ni zgubil in se mu nič ne pozna, da bi bil kaj skesan ali potr. Bil je igral c, predno je postal duhovnik, igralec je ostal, ko je oblekel črno sukno in igralec je še sedaj. Kaiser je bil eden najhujših nemških šovinistov med koroško duhovščino, izobražbo je imel slabo, pač pa je bil silno arogant in predrzen. Goljufal je na vse strani in živel kot kak paša. Po svojem mišljenju se menda ni nič razlikoval od nemških liberalcev. Weiß je bil podoben značaj. Strasten nemšutar in arogantna narava. Njegova rodbina je menda židovskega pokolenja.

k Požar. Dne 12. sušca ob pol 11 uri zvečer je nastal požar v žagi in stiskalnici za skorje g. Viktorja Gola na Brodu. Ogenj se je hitro razširil, uničil stroje in vse kar je bilo v dotičnem poslopu. Sosedom, zlasti pa požarni brambi iz Spod. Dravberga, ki je po svoji novi parni brizgalnici napeljala vodo nad 700 metrov daleč od Drave, je zahvaliti, da se požar ni razširil na bližnje velike sklade hlodov in desk ter na mnoga poslopja.

k Razpisana je po smrti g. kn. šk. konz. svetnika in župnika Ant. Kesnarja izpraznjena župnija Dev. Marije na Jezeru (Prevalje) do velike sobote 15. aprila t. l.

k Pogreb rajnega zlatomašnika Franc Cepić-a, vpokojenega župnika v Kazazah je bil kaj veličasten po udeležbi vernega ljudstva in duhovščine. Navzočih je bilo 13 duhovnikov, na čelu jim č. g. prošt M. Rendl. V ganljivih besedah se je poslovil od pokojnega sobrata — dolgoletnega trpina č. g. dekan Marinič. V svojem udanem izpriljenju je bil pokojni blagi gospod vzgled pa tolažba vsem duhovnikom.

Ljubljanske novice.

lj »Slovenski klub« in stavka v ljubljanski predilnici. Zahvalo in čestitke je poslal »Slovenski klub« na Dunaju dr. Zajcu kot voditelju stavke in predilniškemu delavstvu vsled lepe zmage in uspehov, ki jih je delavstvo doseglo ob stavki.

lj Kregar še ni mrtev! »Jutru« je dobro došlo vsako sredstvo, da le služi v znane srbske namene. Informatorji najostudnejše preteklosti, ki se imajo samo nam zahvaliti, da jih iz usmiljenja do njihove nedolžne družine še nismo izročili pravici v roke, so pri »Jutru« vsikdar prijazno sprejeti in dobe tamkaj primeren prostorček, kjer odkladajo v izsiljevalne svrhe zlagane vesti. Da od »Jutra« potemtakem ni nič dobrega in poštenega pričakovati, je povsem umevno. Napada in obdolžuje se poštene in nepoštene ljudi in marsikaterikrat uspeh v podobi rumenjakov ne izostane. Včasih pa ta v Srbiji dobro poznani in zelo običajni učinek ne nastopi; dobe se namreč še pošteni možje, kateri se »Jutrovih« napadov in obdolžitvev ne strašijo. Korenito je »Jutro« naletelo pri gosp. Kregarju. Tu ne bo cvenka! G. Kregar se nima ničesar bati, četudi »Jutro« kliče državnega pravdnika na pomoč in pri tem po srbski maniri mistificira nemške liste. Mladini so namreč nemške liste naravnost nalagali. Brzojavili so jim stvari, katerih dotična številka »Jutra«, na katero so se sklicevali, niti vsebovala ni. Nemški listi so bili toliko pošteni, da so takoj, ko so mladinsko laž spoznali, g. Kregarju storjeno krivico takoj popravili. Izsiljevalcem je tudi tukaj spodletelo. Za pisarjenje mladinskega lista se pa g. Kregar prav nič ne zmeni, ker ga tako diskvalificirani list s tako nečednimi in podlimi nameni niti žaliti ne more. Napram mladinom in tako diskvalificiranemu listu iskati zadoščenja, reklo bi se ostudna in obsojevalna stremljenja podpirati. Gosp. Kregar je dobil zadoščenje, če mu je isto sploh potreba, od najmerodajnejše instance, t. j. trgovske in obrtne zbornice, ki mu je vkljub ostudnim in nizkotnim napadom in obdolžitvam »Jutrovim« poverila častno mesto podpredsednika in mu stem izrekla

neomajno zaupanje. Umevno, da »Jutru« ta izvolitev, s katero je dobil g. Kregar za vse morebitne žalitive mladinov popolno zadoščenje, nikakor ni všeč. Po »Jutrovem« mnenju nima trgovska in obrtna zbornica nikake veljave in to najbrže radi tega, ker je ravno ta trgovska in obrtna zbornica s pretjno takojšnje kazenske ovadbe radi hudodelstva izsiljevanja »Jutrovim« agentom pokvarila njihovo plodonosno delo, izsiljevanje inseratov preprečila in s tem »Jutro« spravila ob masten dohodek z grožnjami pridobljenih in obilno plačanih inseratov. Da se taka trgovska in obrtna zbornica zdi mladinom malopomembna, je zelo umljivo. Izsiljevalcem na led je šel tudi »Slovenski Narod«, ki tako rad povdarja častnikarsko dostojnost. S tem korakom stopil je »Slovenski Narod« v krog »Jutrovih« »dobro« kvalificiranih informatorjev in pokazal, da se tudi on hoče počasi prilagoditi srbski častnikarski maniri. V veliko žalost mladinom povemo, da g. Kregar, ki se glede poštenosti lahko meri z vsakim mladinsko-liberalnim urednikom in informatorjem, še ni izgubljen. Kot dosedaj deloval bode g. Kregar še vnaprej plodonosno in bode z vsemi svojimi močmi in z vso svojo marljivostjo in vztrajnostjo skušal skrbeti za povzdigo in prospeh male obrti. Gosp. Kregar, ki je dobil od poklicane strani od trgovske in obrtne zbornice popolno zadoščenje, pri izsiljevalcih ne bode iskal časti in tudi ne iskal morebitnega zadoščenja pred ljubljansko poroto, pred katero po izjavi liberalnega odvetnika, ki stoji v prvih vrstah narodne napredne stranke, mora propasti vsak »klerikalec« »Jutru« in »Slovenskemu Narodu« svetujemo, če hočeta imeti z resničnimi lopovi opraviti, naj se ozreta na propalo liberalno »Glavno posojilnico« in dobila bodeta takoj zadosti primerne gradiva. To bo boljše in resničnejše kot pa lagati se o Kregarju, Štetetu in o drugih osebah. Kregar in Štete radi »Jutrovih« in »Narodovih« laži še nista »izgubljeni« — izgubljeni so tisti ljudje, ki si za volivne manevre take laži izmislijo. — Z izmišljenimi napadi na posamezne osebe se tudi ne bo dalo vzdržati sedanje pozicije liberalne stranke na ljubljanskem magistratu. Ta je korenito zavozena in — izgubljena!

lj Nalvni starini. Starini pri »Slovenskem Narodu« imajo silen strah pred družbico pri »Jutru« in so pričeli nasedati njenim čudnim manevrom. Če menijo starini, da bodo s tem kaj profitirali, se motijo. Izgubili bodo s tem še zadnjo trohico vpliva, kajti pametni ljudje se od take družbe, ki je vsa skupaj »bav bav«, terorizirati ne bodo dali. Če menijo »Narodovci«, da bodo z umazanijo »Jutrom« komu kaj škodovali, se silno motijo. Sebi napravljajo s tem zanjko okoli vratu! Neki brbljavi mladnik je te dni odkrival nekje že resno tozadevne načrte. Takoj po volitvah prične »Jutro« bombardirati starine, v prvi vrsti dr. Trillerja in dr. Novaka. Prav odkritosrčno čestitamo starinom na takih »bojnih zavetnikih«!

lj Posnemanja vredno. Srbska skupščina je te dni sklenila dvorni statut za srbsko kraljevo rodbino. Paragraf X. tega statuta pravi, da ne sme noben član kraljeve hiše napraviti dolgov, ki bi presežali vsoto mesečne plače, ki jo dotičnik dobiva. — Ta paragraf očitno najbolj zadeva princa Jurija, prijatelja gosp. Milana Pluta, po Belikrajini slaboznanega Rožemkavkinoga Miho, kateremu bi bilo tudi svetovati, da bi se odslej ravnal po paragrafu desetem srbskega dvornega statuta.

lj Zanimive številke iz volilskih imenkov. V mestni posvetovalnici javno razgrnjeni volilski imeniki štejejo skupno 13.828 volilnih upravičencev, med njimi je 2884 žensk — tedaj 21,6%. V prvem razredu, ki šteje 1493 volilnih upravičencev, je 414 volilk — torej 27,7%. V drugem razredu, ki ima 3458 volilnih upravičencev, je 927 volilk — tedaj 26,8%. V tretjem razredu, ki šteje 8877 volilnih upravičencev, je 1543 volilk — torej 17,4%. Ker je v tretjem razredu vpisanih iz prvega in drugega razreda 414 + 927 = 1341 volilk, so v tretjem razredu pravzaprav samo 202 nove volilke, in sicer take, katerim je bilo predpisane osebne dohodnine manj kakor 30 kron. — Volitve se bodo najbrže vršile na belo nedeljo 23. aprila.

lj Nesreča na dolenskem kolodvoru. Ko so danes opoldne premikali na dolenskem kolodvoru tovorni vlak, je po nesreči zašel pod njega 1. aprila 1836. leta v Spodnji Slivnici rojeni, vdoveli Marko Vider, kateremu je vlak pri stegnu odtrgal levo nogo in ga tudi

na spodnjem delu tako poškodoval, da ni upanja, da okreva.

Ij **Popihala sta** jo v torek, 14. t. m. dva prisiljenca deželne prisilne delavnice od dela na deželnem posestvu v Robežu pri Medvodah ter jo mahnila proti Brezovici pri Ljubljani. Tam sta prišla tička v roke dvema c. kr. orožnikom, ki sta ju nato spremljala včeraj v Ljubljano v staro, njima dobro znano hišo — v deželno prisilno delavnico.

Ij **Včerajšni sneg** je napravil pri električnem in telefonskem omrežju precej kvare in bode treba pač nekoliko potrpljenja, dokler monterji obojega zopet ne spravijo v pravi red.

Ij **Sneg** je zopet pričel naletavati danes popoldne.

Ij **Ponočnjaki** so danes ponoči odnesli čevljarskemu mojstru g. Karolu Blasu na Rimski cesti št. 19 napisno ploščo ter mu s tem napravili znatno škodo.

Ij **Izgubila se je** stenografična knjiga pri trgovini Menclinger zvečer. Kdor jo je našel, se prosi, da jo odda v »Katoliški knjigovoznici«.

Ij **Umrli so** v Ljubljani: Stanko Galč, mestnega učitelja sin, 6 let. — Ivana Oven, posestnikova hčerka, 1 leto. — Adalberta Tratnik, zasebnica, 70 let. — Marija Lužar, trgovčeva žena, 25 let. — Ana Veber, natakara, 24 let. — Franja Jezeršek, delavka tobačne tovarne, 26 let. — Franja Klemenc, šivilja, 34 let. — Tomaž Nikolaj Jörg, kancelist c. kr. državne železnice, 42 let. — Franja Jagodic, žena posestnika in gostilničarja, 27 let. — Jakob Legan, užitkar, 71 let. — Marija Klemenc, delavka, 61 let. — Ana Sperling, hči direktorja, 30 let.

Ij **Trpinčenje živali**. Včeraj je nek flapec naložil na tovorni voz toliko, da konj ni mogel dalje. Začel ga je pretepavati toliko časa, da je uboga žival padla na tla. Preskrbljeno je, da neusmiljenež zaslužen kazni ne uide.

Ij **Živinski sejmi zopet otvorjeni**. Oné 15. t. m. je bilo na zopet otvorjeni konjski in živinski semenj prignanih 43 konj, 3 voli in 5 krav, skupaj 51 glav. Ker otvoritev semnja zunanjim prodajalcem, kakor tudi kupcem, bržkone še ni bila znana, zato je bila udeležba obojestransko slaba.

: Naročajte „Slovenca“ :

Telefonska in brzojavna poročila.

BURNI PRIZORI V PRORAČUNSKEM ODSEKU.

Dunaj, 16. marca. V proračunskem odseku se je danes nadaljevala debata o proračunu ministristva za notranje zadeve. Okoli dopoldne je vsled velike napetosti, ki vlada zavoljo ožjih dopolnilnih volitev za državni zbor na Severnem Češkem med nemškimi svobodomiselnici in socialnimi demokrati, prišlo do rabuke. Govoril je namreč češki socialni demokrat Modraček o bojkotnem pozivu nemških radikalcev zoper socialne demokrate. Nato pa se je oglasil Malik, ki je dejal, da hujših teroristov kakor so socialni demokrati sploh ni. To je socialne demokrate zelo razburilo in začeli so se z radikaleci pričkati. Socialni demokrat Seliger se je z Wolfom, Pacherjem, Malikom in Stranskim, ki je bil v odseku za poslušalca, tako prepiral, da se je slišalo vun na hodnik in je imenoval nemške dijake, ki so šli k današnji ožji volitvi v Warnsdorf, pomagat od socialistov ogroženemu »Freisinnu«, smrkovce. Nemški radikaleci so se vsled tega zelo razjezili in Stransky je grozeče vzdignil stol. Zdelo se je, da bo prišlo do pretepa, toda drugi poslanci so razburjene tovariše pomirili, nakar je predsednik baron Chiari poslanca Seligerja ukoril.

»DELOVANJE« V ODSEKIH.

Dunaj, 16. marca. Davčni odsek, ki bi se imel danes posvetovati o davku na avtomobile, je bil tudi danes, kakor včeraj, nesklepčen.

Dunaj, 16. marca. V bančnem odseku se je začela specialna debata o bančni predlogi. Govoril je bivši finančni minister vitez Bilinski.

VOLIVNI BOJ NA SEVERNEM ČEŠKEM.

Praga, 16. marca. V Warnsdorfu in Hartmanicu, kjer se danes vrši ožja volitev med socialnim demokratom in nemškim svobodomiselnem, vlada veliko razburjenje. Poslanec Weishofer je brzojavil ministrskemu predsedniku Bienertu, naj pošlje orožniško asistenco, in če treba tudi vojaško pomoč, da se preprečijo izgredi. Danes so socialni demokrati šli na kolodvor čakati nemške dijake, ki so se pripeljali iz Prage pomagat Nemcem, jih napadli, topli s palicami in metali po blatu. Enako se je zgodilo nemškim

agitatorjem, ki so se pripeljali iz Galblonca. Danes je došlo 20 orožnikov.

VOJAŠKE PREDLOGE.

Budimpešta, 16. marca. Tu so se vršile konference med skupnim vojnim ministrom in obema domobranskima ministroma. Šlo se je za izpremembo določil glede na enoletno prostovoljstvo, do katerega naj se pravica razširi, in o vojaških vajah pri domobranstvu. Glede razpravnega jezika pri vojaških sodiščih se ni razpravljalo. V tej zadevi se bo vršila konferenca med avstrijskim in ogrskim ministrom predsednikom in obema justičnima ministroma. Grof Khuen se te dni poda na Dunaj, da predloži v tej zadevi kompromisni predlog. Če bo sprejet, pride reforma vojaškega kazenskega prava obenem z brambno reformo pred oba parlamenta.

NAŠ PRVI DREADNOUGHT.

Dunaj, 16. marca. Naš prvi dreadnought Franc Jožef I. bo spušen v morje meseca junija.

NEMIRI V MEHIKI. KONFLIKT MED SEVEROAMERIŠKIMI DRŽAVAMI IN MEHIKO.

Mehiko, 16. marca. Vlada javlja, da so bile vstaške čete pri Casas Grandes od vladnih čet premagane in da je padlo 57 insurgentev. Z vjetimi Evropejci, ki so pomagali vstašem, se ravna humanostno.

New-York, 16. marca. Ameriška vlada zahteva od predsednika mehiške republike, Diaza, da se amerišanski podaniki, ki so jih mehiške vladne čete pri Huarezu vjele, takoj izpuste. Američani se boje, da jih je Diaz na podlagi prekega sode že dal ustreliti, ali jih saj v kratkem bo. Splošno se sodi, da Diaz Združenim državam ne bo ugodil. Ameriški listi pišejo, da če Diaz Amerikance res da ustreliti, ameriške čete takoj prekoračijo mehiško mejo.

VELIK ŠTRAJK NA PORTUGALSKEM.

Lizbona, 16. marca. Štrajk železničarjev in drugih delavcev se vedno bolj širi. Zdaj jih že 20.000 stavka. Vlada je konsignirala vse vojaštvo.

BOJI V MAROKU.

Pariz, 16. marca. Iz Tangera se poroča, da se je vršil med četami maroškega sultana, ki so jih izvežbali francoski častniki in maroškimi vojaki, ki se bore po starem sistemu, hud boj, v

katerem so zadnji po šestih urah p polnoma podlegli. Razpokoženje v Fez je vsled zmage evropskih čet velj bolj prijazno napram Evropejcem.

BURNI PRIZORI V RUSKI DUMI.

Peterburg, 16. marca. Pri debati proračunu naučnega ministristva, prišlo do jako burnih scen. Poslanec skrajne desnice Obrazov je namreč t dil, da so gojenke višjih ženskih š najhujše revolucionarke in da so z časa zadnje revolucije pajdašile i udajale pijanim matrozom. Poslanec levice so se nato hudo razburili in k cali Obrazovu: Lopov! Desnica pa i Obrazovu pritrjevala in Obrazov je h tel govoriti dalje. Poslanci levice p so drli proti govorniški tribuni in n Obrazovu pustili do besede. Desnica protestirala in prišlo bi do pretepa, e ne bi bil predsednik sejo zaključil i velel luči pogasiti, nakar so poslanc zbornico zapustili.

7000 šivilj je pričelo včeraj na Dunaju s stavko. Zahtevajo večjo plačo.

Kupujte le vžigalice: „V korist obmejnim Slovincem“

Modni salon

Ivane Schiller

Ljubljana, Sv. Petra cesta 31

753 priporoča vseh vrst

slamnikov.

Sprejema vsa popravila.

Zobna krema

KALODONT

Ustna voda

519-38

Antonija Schuller, roj. Mulley, naznanja v svojem in v imenu vseh sorodnikov, da je Vsemogočni poklical k Sebi njeno ljubljeno sestro, preblagorodno gospo

Josipino Hotschevar roj. Mulley

imejiteljico Elizabetinega reda, zlatega križca s krono, papeževega odlikovanja pro eccl. et pont., častno občanko krško, radovljiško, kostanjeviško in mnogo drugih občin i. dr. i. dr.

katera je danes ob 1/8. uro zjutraj v svojem 87. letu starosti po prejemu sv. zakramentov za umirajoče, mirno v Gospodu zaspala.

Zemeljski ostanki znane blage pokojnice se bodo soboto dne 18. marca dopoldne ob 1/2.11. uri najprej prenesli v tukajšno mestno cerkev in po končanih cerkvenih obredih prepeljali v lastni mavzolej v Krškem k večnemu počitku.

KRŠKO, dne 16. marca 1911.